

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA FLOREI VASCULARE DIN ZONĂ RAMSAR „LACURILE PRUTULUI DE JOS” (Rezervația naturală „Prutul de Jos”, Slobozia Mare, r-nul Cahul, Republica Moldova)

CZU: 581.9:502.4(478)

Polina CASSIR

*Școala Doctorală Științe Biologice, Geonomice, Chimice și Tehnologice,
Universitatea de Stat din Moldova*

The article presents new data on the presence of new and rare vascular plant species within the Ramsar site “Lower Prut Lakes”. Some 40 species were added to the list of vascular plants, included rare species: *Allium inaequale* Janka, *A. sphaeropodum* Klok., *Convolvulus cantabrica* L., *Cyperus glomeratus* L., *Ornithogalum refractum* Schlecht.

Keywords: *vascular plants, flora, Ramsar site “Lacurile Prutului de Jos”, Republic of Moldova.*

Introducere. În partea de sud-vest a Republicii Moldova, în lunca inferioară a fluviului Prut sunt așezate cele două lacuri mari: lacurile Manta și Beleu. Acestea găzduiesc suprafețe cu vegetație acvatică, palustră, petricolă și forestieră, care încă și-au păstrat condițiile prielnice pentru habitatul speciilor de plante vasculare. Prezența sau dispariția unor taxoni este influențată de schimbările climatice, poluare și apariția speciilor invazive.

Una dintre principalele sarcini ale activității științifice a Rezervației naturale „Prutul de Jos” este inventarierea florei, deoarece trebuie să cunoaștem ce trebuie de protejat. Pentru elaborarea măsurilor de conservare, este necesar să se stabilească întreaga diversitate specifică, îndeosebi a speciilor de plante rare, numărul și starea populațiilor acestora, atribuirea la biotopuri, caracteristicile ecologice și distribuția pe aria protejată.

Materiale și metode. Studiul se bazează pe investigațiile floristice efectuate în decursul anilor 2019-2020, prin parcurgerea unor itinerarii care să acopere cât mai reprezentativ zona sitului Ramsar „Lacurile Prutului de Jos”, precum și pe analiza colecțiilor de Herbar din cadrul Grădinii Botanice Naționale (Institut) „Alexandru Ciubotaru”. Pentru verificarea corectitudinii determinărilor speciilor colectate, a fost consultat Herbarul de referință al Grădinii Botanice Naționale (Institut) „Al. Ciubotaru”.

Exemplarele herborizate, colectate în limitele sitului Ramsar sunt depozitate în Herbarul Grădinii Botanice Naționale (Institut) „Al. Ciubotaru”. Nomenclatura în limbile latină și română sunt date în conformitate cu literatura de specialitate [3, 4, 6, 9].

Rezultate și discuții. Compoziția floristică a teritoriului rezervației a fost studiată în decursul mai multor decenii [5, p. 8-46], însă specii noi pentru teritoriu au fost evidențiate ca rezultat al cercetărilor de teren efectuate pe teritoriul rezervației, precum și în urma prelucrării critice ale materialelor herborizate. În continuare, prezentăm un șir de taxoni ce lipseau în lista speciilor de plante vasculare pentru situl Ramsar evidențiat anterior, precum și informații noi privitor la populațiile speciilor rare.

***Achillea coarctata* Poir.**, fam. *Asteraceae* (=A. compacta Willd., A. glomerata Bieb., A. tomentosa auct., non L.) – Alunii comprimați. – Тысячелистник сжатый. Plantă perenă, înflorește V-VI(VII). Se întâlnește rar în sectoarele de stepă din apropierea satelor Slobozia Mare și Cășlița Prut. Ocrotită în România.

***Achillea neilreichii* A. Kerner**, fam. *Asteraceae* (=A. nobilis L. subsp. neilreichii (A. Kerner) Velen.) – Alunii Neilreih. – Тысячелистник Нейльрейха. Plantă perenă, înflorește VI-IX(X). Se întâlnește sporadic de-a lungul căii ferate și a sectoarelor agricole aproape pe întreg teritoriul sitului.

***Alliaria petiolata* (Bieb.) Cavara et Grande**, fam. *Brassicaceae* (=Arabis petiolata Bieb., A. officinalis (L.) Andrz.) – Usturoiță pețiolată. – Чесночница черешковая. Plantă bienală, înflorește V-VII. Se întâlnește sporadic în lizierele pădurilor de luncă inundabilă, uneori formează pâlcuri de până la 10-30 m².

***Allium inaequale* Janka**, fam. *Alliaceae* – Ceapă inegală. – Лук неравный. Plantă perenă, geofită, înflorește VI-VIII; se întâlnește rar în sectoarele de stepă cu soluri loessoide. Specie inclusă în *Cartea Roșie a Republicii Moldova* (categoria Vulnerabilă) [2, p. 118]. A fost înregistrată dintr-o locație nouă din apropierea satului Brânza. Populația ocupă circa 100 m², stabilă, formată din indivizi de vârste diferite. Densitatea medie de 2-3 exemplare pe m².

***Allium sphaeropodum* Klok.**, fam. *Alliaceae* – Ceapă sferopodă. – Лук круглоногий. Plantă perenă, geofită, înflorește VI-VIII; se întâlnește rar, în sectoarele de stepă, de la s. Văleni spre sud. Specie ocrotită pe teritoriul Ucrainei. Inclusă în *Cartea Roșie* (categoria Vulnerabilă) [8, p. 58]. Au fost înregistrate populații noi în apropierea satelor Văleni și Slobozia Mare. Crește solitar sau în grupuri mici din 2-3 exemplare.

***Androsace maxima* L.**, fam. *Primulaceae* (=A. turczaninowii Freyn) – Lăptișor maxim. – Проломник крупночашечный. Plantă anuală, înflorește IV-V. Au fost înregistrate locuri noi în sectoarele de stepă din apropierea satelor Vadul lui Isac, Brânza, Cășlița-Prut. Primăvara formează grupuri dese, cu suprafața de 1-5 m².

***Anisantha sterilis* (L.) Nevski**, fam. *Poaceae* (=Bromus sterilis L.) – Anizantă sterilă. – Неравноцветник бесплодный. Plantă anuală, înflorește V-VI. Se întâlnește destul de frecvent ca plantă ruderală, îndeosebi în preajma localităților rurale.

***Anisantha tectorum* (L.) Nevski**, fam. *Poaceae* (=Bromus tectorum L.) – Anizantă tegulicolă. – Неравноцветник кровельный. Plantă anuală, înflorește V-VI. Se întâlnește frecvent, ca și specia precedentă.

***Brachyactis ciliata* (Ledeb.) Ledeb.**, fam. *Asteraceae* (=Erigeron ciliatus Ledeb.) – Stelică ciliată. – Коротколучник реснитчатый. Plantă anuală, înflorește VIII-IX. Se întâlnește frecvent în lunca inundabilă, dar mai des în preajma localităților rurale.

***Camellina microcarpa* Andrz.**, fam. *Brassicaceae* – Lubiț microcarp. – Рыжик мелкоплодный. Plantă anuală, înflorește V-VIII. Se întâlnește sporadic în sectoarele de stepă, formează grupuri mici a câte 5-9 exemplare.

***Cannabis ruderalis* Janisch.**, fam. *Cannabaceae* (=C. sativa L. var. spontanea Vav., C. sativa var. ruderalis Janisch.) – Câneapă ruderală. – Конопля сорная. Plantă anuală, înflorește VI. Se întâlnește frecvent în luncă, în apropierea localităților rurale.

***Convolvulus cantabrica* L.**, fam. *Convolvulaceae* – Volbură cantabriană. – Вьюнок кантабрийский. Plantă anuală, înflorește V-VI; specie rară pe teritoriul Republicii Moldova, ocrotită de stat și inclusă în *Cartea Roșie* [2, p. 159; 10, p. 151], se întâlnește preponderent în limitele localităților Văleni și Slobozia Mare. În ultimii ani populații noi ai acestei specii au fost înregistrate și în apropierea localităților Cășlița-Prut și Giurgiulești [1, p. 135].

***Conyza canadensis* (L.) Cronq.**, fam. *Asteraceae* (=Erigeron canadensis L.) – Măturică canadiană. – Мелкопестничек канадский. Plantă anuală, înflorește VI-VIII. Specie segetal-ruderală, adventivă, răspândită frecvent în limitele teritoriului studiat, preponderent în preajma localităților rurale.

***Cyperus difformis* L.**, fam. *Cyperaceae* – Ciufă vagiformă. – Сыть разнородная. Plantă anuală, înflorește VII-X. Specie ripicolă, adventivă, întâlnită sporadic în delta Dunării. Pe teritoriul studiat este întâlnită foarte rar.

***Cyperus glomeratus* L.**, fam. *Cyperaceae* – Ciufă glomerată. – Сыть скученная. Plantă perenă, înflorește VII-VIII. Specie praticolă, rară pe teritoriul Republicii Moldova, inclusă în *Cartea Roșie* [2, p. 131]. Este întâlnită rar, preponderent în limitele localităților Vadul lui Isac, Brânza și Slobozia Mare.

***Datura stramonium* L.**, fam. *Solanaceae* – Ciumăfaie comună. – Дурман вонючий. Plantă anuală, înflorește VI-X. Specie ruderală, adventivă, întâlnită sporadic pe terenurile agricole și în preajma localităților urbane.

***Eleocharis uniglumis* (Link) Schult.**, fam. *Cyperaceae* (=Scirpus uniglumis Link, Eleocharis euuniglumis Zinserl.) – Pipiriguț uniglum. – Болотница одночешуйная. Plantă perenă, înflorește V-VI. Specie praticolă, întâlnită sporadic în ariile inundabile ale luncii Prutului.

***Euphorbia chamaesyce* L.**, fam. *Euphorbiaceae* – Alior micrant, Laptele câinelui. – Молочай мелкосмаковник. Plantă anuală, înflorește VI-VIII. Specie ruderală, întâlnită sporadic de-a lungul căii ferate, iar uneori și pe terenurile agricole. A fost întâlnită frecvent în preajma localităților Manta și Vadul lui Isac.

***Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve**, fam. *Convolvulaceae* (=Polygonum convolvulus L., Bilderdykia convolvulus (L.) Dumort.) – Hrișcuță volubilă. – Гречишка вьюнковая. Plantă anuală, înflorește V-IX. Specie segetal-ruderală, întâlnită, de regulă, prin pădurile de luncă pe locuri mai ridicate, rareori și în preajma localităților rurale.

***Glyceria fluitans* (L.) R. Br.**, fam. *Poaceae* (=Festuca fluitans L.) – Rourică plutitoare. – Манник плавающий. Plantă perenă, înflorește V-VII. Specie palustră, întâlnită frecvent în zona inundabilă a sitului Ramsar.

***Grindelia squarrosa* (Pursh) Dun.**, fam. *Asteraceae* (=Donia squarrosa Pursh) – Grindeliă scvaroasă. – Гринделия растопыренная. Plantă perenă, înflorește VII-VIII. Specie ruderală, adventivă, întâlnită în stațiuni aride. În ultimii ani s-a răspândit pe arii extinse, de regulă de-a lungul drumurilor.

***Juncus nastanthus* V. Krecz. et Gontsch.**, fam. *Juncaceae* – Rugină flexantă. – Ситник скученноцветковый. Plantă anuală, înflorește VI-VIII. Specie praticolă, întâlnită rar prin stațiuni de luncă, uneori și de-a lungul drumurilor în arborete inundabile.

***Ononis arvensis* L.**, fam. *Fabaceae* (=O. spinosa L., O. hircina Jacq.) – Lingoare campestră, Osul iepurelui. – Стальник пашенный. Plantă perenă, înflorește VI-VII. Specie praticolă, întâlnită rar-sporadic în lunca Prutului începând din or. Cahul până în s. Giurgiulești.

***Ornithogalum refractum* Schlecht.**, fam. *Hyacinthaceae* – Celnușă rășfrântă. – Птицемлечник преломленный. Plantă perenă, înflorește V. Specie stepică, geofită, întâlnită sporadic în limitele sitului, preponderent pe colinele împădurite cu salcâm. Specie ocrotită prin lege în Republica Moldova și inclusă în *Cartea Roșie a Ucrainei* (categoria Vulnerabilă) [8, p. 116; 10, p. 158].

***Polygonum novoascanicum* Klok.**, fam. *Polygonaceae* (=P. bordzilowskii Klok., P. patulum Bieb. subsp. bordzilowskii (Klok.) Soó) – Troscot-de-Ascania-Nouă. – Спорыш новоосканский. Plantă anuală, înflorește VIII-X. Specie stepică, preferă stațiuni aride, nisipoase, pante loessoidale, se întâlnește frecvent de la Cahul până la Giurgiulești.

***Portulaca oleracea* L.**, fam. *Portulacaceae* – Porcina grădinii. – Портулак огородный. Plantă anuală, înflorește VI-VII. Specie segetal-ruderală, întâlnită frecvent pe terenurile agricole din sit, preponderent în preajma localităților rurale.

***Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh.**, fam. *Asteraceae* (=Inula dysenterica L., Pulicaria uliginosa Stev. ex DC.) – Puricariță dizenterică. – Блошница дизентерийная. Plantă perenă, înflorește VII-IX. Specie praticolă, sporadic întâlnită în lunca inundabilă a râului Prut, îndeosebi după retragerea apelor stătătoare.

***Reseda inodora* Reichenb.**, fam. *Resedaceae* – Rechie nemirositoare. – Резеда непахучая. Plantă anuală sau perenă, înflorește VI-VII. Specie stepică, rar întâlnită în habitatele stepice de-a lungul Prutului.

***Rumex acetoselloides* Bal.**, fam. *Polygonaceae* (=R. fascilobus Klok.) – Stevie acetoseloidă. – Щавель многораздельный. Plantă perenă, înflorește V-VIII. Specie stepică, sporadic întâlnită în sectoarele stepizate, cu umiditate sporită.

***Rumex crispus* L.**, fam. *Polygonaceae* – Stevie crispată. – Щавель курчавый. Plantă perenă, înflorește VI-VIII. Specie praticolă, se întâlnește sporadic pe tot teritoriul sitului.

***Rumex hydrolapathum* Huds.**, fam. *Polygonaceae* – Stevie hidrofilă. – Щавель прибрежный. Plantă perenă, înflorește VII-VIII. Specie praticolă, se întâlnește sporadic pe tot teritoriul sitului.

***Rumex palustris* Smith**, fam. *Polygonaceae* – Stevie palustră. – Щавель болотный. Plantă anuală sau bienală, înflorește VII-IX. Specie praticolă, se întâlnește sporadic pe tot teritoriul sitului, de regulă în sectoarele unundabile. Poate fi ușor confundată cu *R. ucranicus* Fischer ex Spreng., care vegetează în habitate similare.

***Sideritis comosa* (Rochel ex Benth.) Stank.**, fam. *Lamiaceae* (=S. montana L. subsp. comosa (Rochel ex Benth.) Soó) – Încheietoare moțată. – Железница хохлатая. Plantă anuală, înflorește V-VII. Specie stepică, sporadic întâlnită în sectoarele stepizate din apropierea satelor Vadul lui Isac, Brânza, Văleni și Slobozia Mare.

***Solanum schultesii* Opiz**, fam. *Solanaceae* (=S. nigrum L. subsp. schultesii (Opiz) Wessely, S. decipiens Opiz) – Zârna Șultes. – Паслен Шультеза. Plantă anuală, înflorește VI-X. Specie ruderală, întâlnită preponderent pe lângă terenurile agricole din preajma localităților rurale și urbane.

***Tanacetum odessanum* (Klok.) Tzvel.**, fam. *Asteraceae* (=Pyrethrum odessanum Klok.) – Vetrice-de-Odesa. – Пижма одесская. Plantă perenă, înflorește VII-VIII. Specie stepică, rar întâlnită în limitele sitului, formează populații viabile.

***Thesium procumbens* C.A. Mey.**, fam. *Santalaceae* (=Th. diffusum Andrz. ex DC.). – Măciulie procumbentă. – Ленец лежачий. Plantă perenă, înflorește VI-VII. Specie stepică, se întâlnește rar în sectoarele stepizate ale sitului.

***Turgenia latifolia* (L.) Hoffm.**, fam. *Apiaceae* (=Tordilium latifolium L., Caucalis latifolium (L.) L.) – Turgenie latifolie. – Тургеневия широколистная. Plantă anuală, înflorește V-VI. Specie segetal-ruderală, sporadic întâlnită în limitele sitului, preponderent pe marginea câmpurilor culturilor agricole.

***Vicia biennis* L.**, fam. *Fabaceae* (=V. picta Fischer et C. A. Mey.) – Măzărîche bianuală. – Горошек двулетний. Plantă bienală, înflorește V-VI. Specie praticolă, sporadic întâlnită.

***Vicia tenuifolia* Roth**, fam. *Fabaceae* (=V. cracca L. subsp. tenuifolia (Roth) Gaudin) – Măzărîche tenuifolie. – Горошек тонколистный. Plantă perenă, înflorește V-VIII. Specie stepică, comună pentru teritoriul în studiu.

***Vicia tetrasperma* (L.) Schreb.**, fam. *Fabaceae* (=Ervum tetraspermum L.) – Măzărîche tetraspermă. – Горошек четырехсемянный. Plantă anuală, înflorește V-VI. Specie segetal-ruderală, comună pentru teritoriul cercetat.

Referințe:

1. CASSIR, P., IZVERSCAIA, T., CIOCARLAN, N., GHENDOV, V. *Convolvulus cantabrica* L. (Convolvulaceae) in the "Lower Prut" biosphere reserve (Republic of Moldova). In: *Journal of Botany*, 2020, vol. XII, nr. 2(21), pp. 134-135.
2. *Cartea Roșie a Republicii Moldova*. Chișinău: Știința, 2015. 492 p.
3. NEGRU, A. *Determinator de plante din flora Republicii Moldova*. Chișinău: Universul, 2007. 391 p.
4. POSTOLACHE, Gh. *Vegetația Republicii Moldova*. Chișinău: Știința, 1995.
5. POSTOLACHE, Gh., MUNTEANU, A., POSTOLACHE, D., COJAN, C. *Rezervația „Prutul de Jos”*. Grădina Botanică (Institut) a AȘM, Institutul de Zoologie a AȘM. Chișinău, 2012. 152 p.
6. ГЕЙДЕМАН, Т.С. *Определитель высших растений Молдавской ССР*. Изд. 3. Кишинев: Штиинца, 1986. 687 с.
7. *Определитель высших растений Украины*. Киев, 1999. 467 с.
8. *Червона Книга України. Рослинний світ*. Под ред. Я.П. ДІДУХА. Киев: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.
9. ЧЕРЕПАНОВ, С.К. *Сосудистые растения России и сопредельных государств (в пределах бывшего СССР)*. Санкт-Петербург, 1995. 990 с.
10. *Экологическое законодательство Республики Молдовы (1996-1998)*. Кишинэу, 1999. 259 с.